

הסידות בפרשה

הרב יצחק שפירא

סדרת מגילת רות

כיף לקבל עול!

המשך סדרת המאמרים על מגילת רות, על ההבדל בין רות לנעמי. ואיך דווקא בתוך המרירות ישנו נעם אמיתי?

הסיפור של נעמי

אשתו של אלימלך היא נעמי. נעמי גם היא מרגישה את הרעב. גם היא חשה, בדיוק כמו אלימלך, שה' לא נענה לפנייה שלנו אליו. במילים אחרות, נעמי מרגישה שהקשר עם ה' ברגע לא נעים. עכשיו המצב הוא שלא כיף להיות בקשר עם ה'. כי אנחנו פונים אליו, והוא לא נענה לנו.

אמנם, על נעמי מספרת לנו המגילה סיפור שונה מזה של אלימלך. בעוד על אלימלך מסופר שהוא יורד מן הארץ כדי להשתקע בארץ מואב, עד שהוא מת ונקבר בה, על נעמי מספרת המגילה שהיא מצפה בכל ליבה לרגע שבו ה' יענה לקשר, והיא תשוב לארץ ישראל. ואכן אנו רואים במגילה שמיד כאשר מגיעות שמועות שהרעב נחלש, נעמי חוזרת לארץ. מיד כאשר התבואה מתחילה לצמוח, עוד לפני תחילת קציר שעורים, היא מתחילה את דרכה לארץ ישראל. נעמי מתעקשת לשמור אמונים לקשר עם ה', גם אם ה' לא נענה לו, כי היא בטוחה שהקשר עם ה' צריך להיות נעים, וה' בסוף יענה לו. יחד עם זה, נעמי מרגישה שהקשר עם ה' הרבה יותר נעים מכל התענוגים שיש בעולם, גם כאשר חווים בקשר מרירות.

למי שייך הנועם האמיתי?

כאשר נעמי שבה לארץ ישראל, היא מבקשת שלא יקראו לה נעמי, "אל תִּקְרְאֵנָה לִי נְעָמִי קְרָאן לִי מְרָא". בכך נעמי מבטאת שהנועם לא שייך לה, כי היא מצד עצמה מלאת מרירות. נעמי מסתכלת על עצמה ומכירה בכך שכל מהותה היא המרירות והחוסר, הצימאון לקשר עם ה'; ואילו כל הנועם, כל הכיף, מגיע מהנוכחות של ה' בקשר. כאשר ה' לא נענה, מה שנשאר הוא רק צימאון וחיפוש, רק מרירות. אך נעמי אוהבת את המרירות הזו, כי היא יודעת שהמרירות הזו היא הקשר שעוד נשאר לנו לנועם של ה', "כִּי הִמְרָ שְׂדֵי לִי מְאֹד" – הנועם

של הקב"ה הוא מה שמייצר את המרירות שלנו. נעמי מעדיפה את הצימאון לנועם ה' גם כאשר הוא מלווה במרירות, יותר מאשר כל הנעימויות שיש בעולם, כי היא יודעת שבתוך המרירות שלה ה' נוכח, לעומת כל תענוגי העולם שהם רק תחליפים לנועם האמיתי.

רות מזהה את הרוויה

בשונה מנעמי, מחלון וכליון לא מצליחים לחוש את הנועם שיש בתוך המרירות. מחלון רוצה להיות חולה על ה', וכליון רוצה לכלות על ה', אך מחמת שהם לא זוכים להיענות של ה', הם מרגישים שמה שיוצא מהקשר עם ה' הוא רק חולי וכליון. מחלון וכליון לא השכילו לזהות שהנועם האמיתי שייך רק לקב"ה, והמציאות שלנו כולה מרירות אחת גדולה.

בניגוד אליהם, רות מזהה את הנועם הייחודי שנעמי מבטאת בתוך המרירות שלה, היא מבינה שהנועם האמיתי הוא רק של ה', והיא מחליטה להצטרף אליה. רות 'מתאהבת' בנועם של נעמי, ומזהה את הרוויה שבתוך הצימאון שלה. בעקבות כך היא מתגיירת ומקבלת עליה עול מצוות. אחד הטעמים למנהג לקרוא את מגילת רות בחג השבועות הוא משום שבה מסופר על קבלת עול מצוות של רות, בדומה לקבלת עול מצוות שהייתה לנו במתן תורה. בעומק יותר, מגילת רות מלמדת אותנו על הנעימות שיש בקבלת עול מצוות, ועל הכיף שיש בחיים של נאמנות לקשר עם ה'.

כיף לקבל עול!

על הגישה לקיום המצוות אנו מוצאים שתי התייחסויות שונות בתורה: מצד אחד הגמרא אומרת ש"מצוות לאו ליהנות ניתנו" (ראש השנה כח עמוד א), ורש"י מפרש: "אלא לעול על צוואריהם ניתנו". מצד שני, התורה מדגישה שעלינו לקיים את המצוות "בשמחה ובטוב לבב" (פרשת כי תבא). אז האם המצוות הן עול עבורנו, או שמחה גדולה?

אמנם, על פי מה שמלמדת אותנו מגילת רות, ההסבר פשוט: כיף אמיתי מגיע מתוך הכרה שכל הנועם שייך לה', וכל המרירות שייכת לנו. המהות שלנו היא גוש של מרירות, ואילו הוא כולו תענוג פשוט. כאשר הקשר עם ה' תלוי בהנאה שלנו, ובנעימות שלנו, אין בו נועם אמיתי. רק כאשר אנו מקבלים עלינו עול מצוות, ושמים במרכז את הרצון של ה', ולא את ההנאה שלנו, רק אז אנו זוכים לנעימות אמיתית בקשר. ממילא, גם כאשר ה' לא נענה, אנו מצפים לו ונאמנים לו. זו ההכנה לקבלת התורה שאנו זוכים לקחת ממגילת רות: אנו רוצים לקבל את התורה מתוך עול, ולשים את נותן התורה במרכז, כי זה הנועם שאנחנו באמת מחפשים.

שבת שלום

בית המדרש 'עוד יוסף חי'

